

Onderzoek Transparantieverslagen 2011

Juli 2012

Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

The logo for the Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) consists of a solid orange horizontal bar above the letters 'NBA' in a bold, sans-serif font.A stylized orange logo element resembling a large 'M' or a similar abstract shape, positioned to the right of the text.

NBA Plan van Aanpak
Accountancy

Inhoudsopgave

1.	Inleiding: doelstelling en reikwijdte van het onderzoek	4
2.	Opzet en uitvoering van het onderzoek	6
3.	Managementsamenvatting	7
4.	Juridische en organisatorische structuur	9
5.	Organisatiestructuur van het netwerk	10
6.	Beheersstructuur	11
7.	Stelsel van kwaliteitsbeheersing	12
8.	Evaluatie van het stelsel van kwaliteitsbeheersing	17
9.	Toezicht door de AFM	20
10.	Intern toezicht op onafhankelijkheidsvoorschriften	22
11.	Grondslag van beloning van de externe accountants	24
12.	Omzet	26
13.	Beleid inzake onderhoud basiskennis medewerkers	27
14.	Toegankelijkheid	28
	Bijlage: Onderzochte criteria per deelgebied	30

01 | Inleiding: doelstelling en reikwijdte van het onderzoek

In 2010 en 2011 heeft het NIVRA de inhoud van de transparantieverlagen over de boekjaren 2008, 2008/2009, 2009/2010 en 2010 van Nederlandse accountantsorganisaties onderzocht, die een AFM-vergunning hebben verkregen voor het uitvoeren van wettelijke controles bij organisaties van openbaar belang (OOB's). De resultaten van deze onderzoeken zijn in mei 2010 en september 2011 gepubliceerd.

In bijeenkomsten met vertegenwoordigers van accountantsorganisaties en stakeholders (2010 en 2011) is gediscussieerd over de gewenste inhoud van transparantieverlagen. Conclusie was dat transparantieverlagen niet alleen compliance-documenten zijn die voldoen aan de vereiste wet- en regelgeving, maar vooral ook als communicatie-instrumenten moeten worden gezien ten behoeve van belanghebbenden. Beide doelstellingen zijn meegenomen in de criteria voor het onderzoek van de transparantieverlagen over 2011 respectievelijk 2010/2011.

De NBA heeft ook de transparantieverlagen over het boekjaar 2011 of het gebroken boekjaar 2010/2011 onderzocht, waarbij alle onderdelen waarover een accountantsorganisatie ingevolge de wet moet rapporteren zijn meegenomen. Daarnaast is de mate van toegankelijkheid van de transparantieverlagen onderzocht. De resultaten van dit onderzoek zijn opgenomen in deze brochure, getiteld: 'Meer transparantie in Transparantieverlagen'.

Met deze publicatie sluit de NBA het project 'Kwaliteit van transparantieverlagen' als onderdeel van het Plan van Aanpak af, met dank voor alle input die van de kantoren en overige stakeholders is verkregen. Wel is de NBA voornemens de inhoud van transparantieverlagen ook in de toekomst te blijven volgen, zij het met een lagere frequentie, en daarover te rapporteren.

Toetsingscriteria

Voor dit onderzoek zijn (toetsings)criteria gehanteerd die zijn ontleend aan de wettelijke vereisten, de eerder verrichte onderzoeken van transparantieverlagen en publicaties van gezaghebbende organisaties. Deze criteria geven nadere invulling aan de wettelijke bepalingen van artikel 30 van het Besluit toezicht accountantsorganisaties (Bta) en de daarbij behorende memorie van toelichting en invulling aan het transparantieverlag als communicatie-instrument. De onderzochte criteria zijn in de bijlage opgenomen.

Onderzoeksgroep

In het onderzoek zijn elf van de veertien accountantsorganisaties betrokken, die in april 2012 (toetsmoment) voorkomen in het register van de AFM.

Accountantsorganisaties register AFM:

Accon avm controlepraktijk BV
Baker Tilly Berk BV
BDO Audit & Assurance BV
Deloitte Accountants BV
Ernst & Young Accountants LLP
Extendum Audit BV
Grant Thornton Accountants en Adviseurs BV
HLB Schippers Beheer BV
HLB Van Daal & Partners NV
KPMG Accountants NV
Mazars Paardekooper Hoffman Accountants NV
PKF Wallast
PWC
SMA Accountants NV

Doel onderzoek

Doel van dit onderzoek is om vast te stellen in hoeverre accountantsorganisaties voldoen aan de overeengekomen criteria (wettelijke en overige) en in hoeverre de aanbevelingen naar aanleiding van de eerdere NBA-onderzoeken zijn opgevolgd. Verder zijn in deze publicatie best practices opgenomen.

Dit verslag is primair bestemd voor accountantsorganisaties die wettelijke controles uitvoeren bij OOB's. Overige accountantsorganisaties die onverplicht een transparantieverlag opstellen wordt geadviseerd kennis te nemen van de in deze publicatie opgenomen aanbevelingen en best practices en waar mogelijk op te volgen respectievelijk te hanteren.

Hoofdstuk 2 beschrijft de opzet en de uitvoering van dit onderzoek. Hoofdstuk 3 bevat de scores per onderzocht deelgebied, met daarbij de belangrijkste bevindingen. In de hoofdstukken 4 tot en met 14 worden de bevindingen, best practices en aanbevelingen in detail weergegeven.

02 | Opzet en uitvoering van het onderzoek

Zoals eerder vermeld, richt het onderzoek zich op de gepubliceerde transparantieverlagen van accountantsorganisaties met een OOB-vergunning. Als norm is de in de bijlage opgenomen lijst met criteria (wettelijk en boven-wettelijk en voortkomend uit eerdere aanbevelingen) gehanteerd. Van de 14 accountantsorganisaties met een OOB-vergunning hebben er 11 op 30 april 2012 een transparantieverlag uitgebracht. Indien een accountantsorganisatie geen OOB-cliënten heeft behoeft geen transparantieverlag te worden opgesteld.

Het onderzoeksteam bestond uit drie ervaren registeraccountants in dienst van de NBA. De transparantieverlagen van de grote kantoren zijn door alle leden van het onderzoeksteam beoordeeld, waarna in een gezamenlijk overleg de bevindingen zijn vastgesteld. Deze opzet is gekozen om subjectieve uitleg zoveel mogelijk te voorkomen. Een ervaren medewerker van de webredactie van de NBA heeft nader onderzoek gedaan naar de mate van toegankelijkheid van de transparantieverlagen op de websites van de accountantsorganisaties, waarvan de resultaten zijn opgenomen in hoofdstuk 14. De onderzochte populatie is verdeeld in drie groepen:

- grote accountantsorganisaties (omzet wettelijke controles van meer dan Euro 50 miljoen)
- middelgrote accountantsorganisaties (omzet wettelijke controles van Euro 5 tot Euro 50 miljoen)
- kleine accountantsorganisaties (omzet wettelijke controles van minder dan Euro 5 miljoen)

Aan elk criterium waaraan wordt voldaan hebben wij één punt toegekend. De onderzochte deelgebieden zijn de onderdelen, waarover moet worden gerapporteerd ingevolge artikel 30 van het Bta. Indien aan alle criteria binnen een deelgebied wordt voldaan, is de score 100%. In hoofdstuk 3 zijn de scores per deelgebied weergegeven. Indien bepaalde criteria bij bepaalde accountantsorganisaties niet van toepassing zijn, hebben wij deze voor de bepaling van de score buiten beschouwing gelaten. Het merendeel van de middelgrote en kleine accountantsorganisaties is bijvoorbeeld in het jaar van onderzoek niet onderworpen geweest aan een onderzoek door de AFM. De volgende kwalificaties/aanduidingen van scores zijn toegepast:

Scores	Kwalificatie	Aanduiding
85% - 100%	Uitstekend	****
70% - 85%	Goed	***
55% - 70%	Voldoende	**
0% - 55%	Onvoldoende	*

03 | Managementsamenvatting

In onderstaande tabel geven wij de scores per onderzocht deelgebied weer.

Onderzocht deelgebied	G	MG	K	Gem.
Beschrijving op hoofdlijnen van de juridische en organisatorische structuur	***	**	***	***
Beschrijving op hoofdlijnen van de organisatiestructuur van het netwerk, indien de AO onderdeel uitmaakt van een netwerk	**	**	**	**
Beschrijving op hoofdlijnen van de beheersstructuur	***	***	**	**
Een beschrijving op hoofdlijnen van het stelsel van kwaliteitsbeheersing en een verklaring over het al dan niet doeltreffend functioneren van dit stelsel	****	***	*	***
Het tijdstip waarop het stelsel van kwaliteitsbeheersing is geëvalueerd	**	**	*	**
Of het stelsel van kwaliteitsbeheersing voorwerp is geweest van toezicht door de AFM	**	**	****	***
Een verklaring die bevestigt dat intern toezicht op de naleving van onafhankelijkheidsvoorschriften is uitgevoerd	****	*	*	**
Informatie over de grondslag van beloning van de externe accountant	***	*	*	**
De totale omzet van de onderdelen van het netwerk in Nederland, waarbij de omzet wordt verdeeld onder omzet wettelijke controles en overige dienstverlening.	**	*	*	*
Een verklaring over het beleid inzake het onderhouden van de basiskennis van haar medewerkers en het bijhouden van ontwikkelingen op hun vakgebied.	****	***	*	***

G, MG, K en Gem. zijn afkortingen voor respectievelijk Groot, Middelgroot, Klein en Gemiddeld. De gemiddelde scores geven de gewogen gemiddelden weer.

Belangrijkste bevindingen uit het onderzoek

De kwaliteit van het transparantieverlag is toegenomen en hangt samen met de omvang van de accountantsorganisatie

Gesteld kan worden dat de kwaliteit van de transparantieverlagen min of meer evenredig is met de omvang van de accountantsorganisatie. De kwaliteit van de transparantieverlagen van de grote kantoren is over 2010/2011 verder toegenomen ten opzichte van voorgaande jaren. Met name op de belangrijke deelgebieden die gaan over de opzet en werking van het stelsel van kwaliteitsbeheersing, de interne en externe evaluatie daarvan, de onafhankelijkheidsvoorschriften, de beloningsgrondslag van de externe accountants en detailleringen van de omzet zijn belangrijke stappen voorwaarts gemaakt. Een aantal middelgrote en met name de kleine accountantsorganisaties blijven achter bij deze ontwikkeling.

De balans tussen de beschrijving van het nationale en internationale netwerk is niet altijd in evenwicht

Opvallend is dat twee grote kantoren relatief weinig informatie in het transparantieverlag opnemen over hun internationale netwerk. Twee andere grote accountantsorganisaties die daarentegen onderdeel uitmaken van een internationaal netwerk en dus feitelijk internationaal zijn georganiseerd geven relatief weinig informatie over hun Nederlandse organisatie en netwerk.

Er wordt ten opzichte van voorgaande jaren belangrijk meer informatie gegeven over de werking van het systeem van kwaliteitsbeheersing (geldt niet voor de kleine accountantsorganisaties)

In de transparantieverlagen 2010/2011 en 2011 van de grote en middelgrote accountantsorganisaties is steeds meer informatie terug te vinden over incidenten, schendingen, klachten en claims. In dit opzicht is de kwaliteit van de transparantieverlagen duidelijk verbeterd ten opzichte van voorgaande jaren.

Voor het eerst is informatie verstrekt over kwaliteitsindicatoren

De informatieverstrekking over de kwaliteit van de accountantsorganisaties en meer in het bijzonder over de kwaliteit van de uitgevoerde (wettelijke) controles is een van de kerndoelstellingen van het transparantieverlag. Een moeilijk vraagstuk hierbij is hoe deze kwaliteit meetbaar kan worden gemaakt, met andere woorden welke kwaliteitsindicatoren zijn hierbij relevant? Dergelijke kwaliteitsindicatoren dienen informatie te geven over de input, het proces en de output van de verrichte controles. Wij hebben geconstateerd dat de grote kantoren in hun transparantieverlagen over (2010/)2011 kwantitatieve informatie hebben verstrekt over de door die kantoren geselecteerde indicatoren. Opvallend is dat vrijwel alle middelgrote en kleine kantoren geen informatie over kwaliteitsindicatoren in hun transparantieverlagen over 2011 hebben opgenomen.

Grote accountantsorganisaties geven inzicht in hun kwaliteitsbeheersingssysteem met betrekking tot onafhankelijkheid

Artikel 30 Bta vereist niet meer dan een verklaring over het interne toezicht op de naleving van de onafhankelijkheidsvoorschriften. Vooral de grote kantoren geven veel meer informatie over deze voorschriften. Naar onze mening zeer terecht, daar het onafhankelijk optreden van de accountant een van de belangrijkste pijlers van zijn beroepsuitoefening is. Uit de beschrijvingen blijkt dat deze accountantsorganisaties veel energie stoppen in de naleving van de onafhankelijkheidsregels en dat overtredingen zeer serieus worden genomen (sancties).

Grote verschillen bij informatieverstrekking over de beloningsgrondslag van externe accountants door de grote accountantsorganisaties enerzijds en de middelgrote en kleine accountantsorganisaties anderzijds

De kwaliteit van de informatieverstrekking rondom de grondslagen voor de beloning van de externe accountant is bij de grote kantoren toegenomen ten opzichte van voorgaande jaren. De beloningsmethodiek is vaak helder beschreven; aangegeven wordt welke de kernaspecten zijn waaraan de externe accountant een bijdrage moet leveren, waaronder kwaliteit en vaktechniek. Dit beoordelingsproces mondt uit in een rating die bepalend is voor de uiteindelijke beloning. De middelgrote en kleine accountantsorganisaties maken daarentegen bij de beoordeling en het toekennen van bijvoorbeeld bonussen een minder duidelijke koppeling naar kwaliteitscriteria en blijken minder goed in staat de grondslagen van beloning uiteen te zetten. Deze koppeling kan duidelijk nog inzichtelijker gemaakt worden.

04 | Beschrijving juridische en organisatorische structuur

	Groot	Middelgroot	Klein	Gemiddeld
Score in %	***	**	***	***

Bevindingen

Niet in alle gevallen is in het transparantieverlag de organisatorische structuur beschreven. Opvallend is dat de kleine accountantsorganisaties relatief hoog scoren op het criterium 'beschrijving van de organisatiestructuur', dit houdt mogelijk verband met de relatief eenvoudige structuur van deze accountantsorganisaties ten opzichte van de middelgrote en grote accountantsorganisaties.

De beschrijving van de juridische structuur vermeldt de rechtsvorm van de accountantsorganisatie en van de andere entiteiten die deel uitmaken van het Nederlandse en internationale netwerk. Ook is informatie verstrekt over de entiteiten die de meerderheid van stemmen hebben in de accountantsorganisatie. De aangetroffen beschrijvingen van de organisatorische structuur betreffen de inrichting van de accountantsorganisatie zelf, met een duidelijke positionering van het beleidsbepalende bestuur, van de compliance officer, de afdeling vaktechniek en de opdrachtverantwoordelijke externe accountants. Vrijwel alle accountantsorganisaties geven in schematische vorm de juridische structuur weer. Dergelijke schema's dragen bij aan het inzicht in de relaties tussen de juridische entiteiten onderling.

Aanbeveling

Naast de juridische structuur zou een schematisch weergave van de organisatorische structuur een goede bijdrage leveren aan het inzicht in de organisatie van de accountantsorganisatie. Positief is dat ook melding wordt gemaakt van wijzigingen in de juridische en organisatorische structuur, maar de redenen hiervan worden niet in alle gevallen toegelicht. Wij bevelen aan om te vermelden of er wijzigingen zijn geweest in de organisatorische en juridische structuur en de redenen van die wijzigingen nader toe te lichten. Ook de vermelding van het aantal kantoren in Nederland zou bijdragen aan een beter inzicht in de organisatorische structuur.

05 | Beschrijving organisatie structuur van het netwerk, indien accountantsorganisatie hiervan onderdeel uitmaakt

	Groot	Middelgroot	Klein	Gemiddeld
Score in %	**	**	**	**

Bevindingen

De kleine accountantsorganisaties geven relatief weinig tot geen informatie over de benoemingen van de leden van het internationale bestuursorgaan en de daaraan verbonden commissies, indien van toepassing. Ook geven zij weinig tot geen informatie over de belangrijkste kenmerken van de aansluitingsovereenkomst van het internationale netwerk.

Bij dit onderdeel worden veelal beschrijvingen gegeven van het internationale netwerk, terwijl bij hoofdstuk 4 het Nederlandse netwerk wordt beschreven. Opvallend is de spreiding in informatie die wordt verstrekt over het internationale netwerk en de relatie van de accountantsorganisatie met dat netwerk. Dit houdt verband met de wijze (actief dan wel meer passief) waarop de accountantsorganisaties in het internationale netwerk participeert. Sommige accountantsorganisaties geven nadere informatie over de verschillende beleidsbepalende organen, de benoemingen van leden van deze organen en hun rol binnen het internationale netwerk. Binnen het internationale netwerk worden in alle gevallen bindende kwaliteitsstandaarden vastgesteld op het gebied van assurance, risico- en kwaliteitsmanagement, alsmede de mondiale strategie. Ook wordt in een aantal gevallen expliciet vermeld dat er geen sprake is van aansprakelijkheid tussen 'member firms' onderling.

Aanbeveling

Wij bevelen aan structuurschema's inzake de internationale netwerken ter verduidelijking en ondersteuning van de beschrijvingen in de transparantieverlagen op te nemen. Opvallend is dat twee grote kantoren relatief weinig informatie in het transparantieverlag opnemen over hun internationale netwerk. Accountantsorganisatie die onderdeel uitmaken van een internationaal netwerk en dus feitelijk internationaal zijn georganiseerd geven juist weer relatief weinig informatie over hun Nederlandse organisatie en netwerk. Wij adviseren de informatievoorziening op deze punten meer in evenwicht te brengen.

06 | Beschrijving beheersstructuur

	Groot	Middelgroot	Klein	Gemiddeld
Score in %	***	***	**	**

Bevindingen

Bij de beschrijving van de beheersstructuur worden in alle gevallen de beleidsbepalende organen geduid. De leden van de Raad van Bestuur (RvB)/directie zijn eindverantwoordelijk voor het kwaliteitsbeleid en het stelsel van kwaliteitsbeheersing. In een aantal gevallen is ook duidelijk vermeld dat specifieke leden van de RvB verantwoordelijk zijn voor het kwaliteits- en/of het risicomanagement. Op deze wijze is de verantwoordelijkheid voor kwaliteit verankerd in het hoogste beleidsbepalende orgaan van de accountantsorganisatie.

In alle gevallen wordt de compliance officer genoemd, die direct verantwoordelijk is voor het toezicht op de naleving van het kwaliteitsbeleid en het stelsel van kwaliteitsbeheersing.

Aanbeveling

Wij bevelen aan de redenen van mutaties van beleidsbepalers in het transparantieverlag te vermelden, alsmede de wijze waarop het lidmaatschap van de belangrijkste bestuurlijke organen en commissies wordt bepaald. Ook vragen wij aandacht voor de vermelding van de namen van de leden van deze organen en commissies.

07 | Beschrijving stelsel van kwaliteitsbeheersing en het functioneren van dit stelsel

	Groot	Middelgroot	Klein	Gemiddeld
Score in %	****	***	*	***

De groep kleine accountantsorganisaties scoort onvoldoende op de informatieverstrekking over incidenten, schendingen, klachten, tuchtrechtsgedingen en claims en gemiddeld onvoldoende op de overige criteria.

7.1 Kwaliteitsbeleid, ethiek en ‘toon aan de top’

Bevindingen

Alle verslagen geven aan dat het kwaliteitsbeleid een uitwerking is van de visie van de leiding van de accountantsorganisatie. Vaak is expliciet aangegeven dat een cultuur wordt bevorderd waarin kwaliteit voorop staat. Veel accountantsorganisaties geven aan dat een cultuur van kwaliteitsbesef op het gebied van vaktechniek, maar ook op de gebieden ethiek en integriteit in hoge mate wordt gestimuleerd door de ‘toon aan de top’, via een gedragscode en door reviews. Vermeld is dat kwaliteit een belangrijke factor is voor het personeels- en beloningsbeleid. Uit alle verslagen blijkt een actief opleidingsbeleid voor medewerkers. Duidelijk blijkt ook dat het kwaliteitsbeleid is vastgelegd, toegankelijk is, wordt geëvalueerd en zo nodig aangepast. Ook de samenhang tussen het kwaliteitsbeleid, het personeelsbeleid en het commerciële beleid wordt op sommige plekken extra benadrukt.

Het stelsel van kwaliteitsbeheersing wordt duidelijk in hoofdlijnen beschreven. De gehanteerde standaarden, procedures en interne richtlijnen geven informatie over de opzet van het systeem van kwaliteitsbeheersing. In de meeste transparatieverslagen is nadere informatie verstrekt over het menselijk kapitaal. Hieruit kan worden opgemaakt dat veel energie wordt gestoken in de kwaliteit en integriteit van de medewerkers van de accountantsorganisatie. In twee gevallen ontbreekt de verklaring van de beleidsbepalers over het doeltreffend functioneren van het systeem van kwaliteitsbeheersing.

Onderdelen die worden toegelicht zijn het aannemebeleid, introductieprogramma's, opleidingen en ontwikkelingsprogramma's (zowel vaktechnisch als persoonlijke vaardigheden) en beoordelingssystemen.

In het algemeen laten de transparantieverlagen zien dat:

- Eén externe accountant eindverantwoordelijk is voor de uitvoering van de wettelijke controle;
- De uitvoering van de wettelijke controle op basis van interne kwaliteitsstandaarden moet plaatsvinden (bijv een vastgestelde audit-methodologie of een handboek kwaliteit, dat vaak ook in belangrijke mate is aangepast t.o.v. eerdere versies);
- De controleteams dusdanig worden samengesteld dat over de benodigde kennis kan worden beschikt;
- In bepaalde gevallen de vaktechnische bureaus moeten worden geconsulteerd;
- Er accreditatie-vereisten gelden voor de uitvoering van wettelijke controles in bepaalde sectoren of voor jaarrekeningen die op basis van IFRS zijn opgesteld;
- De eindverantwoordelijke partner moet toezien op de goede uitvoering door de medewerkers.

Best practices

Deloitte en KPMG geven een overzicht van het aantal consultaties verdeeld over de diverse vaktechnische gebieden. Ook geeft Deloitte specifiek aan wanneer een consultatie bij het vaktechnische bureau verplicht is. Baker Tilly Berk en Mazars noemen het aantal vaktechnische consultaties. Deloitte geeft twee praktijkvoorbeelden, waaruit de preventieve werking van de accountantscontrole blijkt. Ook wordt door Deloitte melding gemaakt van een 'perceptiemonitor' waarmee wordt gemeten hoe belangrijk de medewerkers kwaliteit en onafhankelijkheid vinden.

Ernst & Young meldt de aanwezigheid van een 'Fraud Panel' en een 'Going Concern Panel' binnen het vaktechnisch bureau; deze panels bestaan uit specialisten die de staf ondersteunen en consulteren bij vraagstukken over respectievelijk fraude- en going-concern-problemen bij cliënten.

PWC geeft kwantitatieve informatie over het personeelsverloop en het aantal opleidingsuren. Ook wijdt PWC een apart hoofdstuk aan risicofactoren die de strategie van het kantoor kunnen beïnvloeden met een korte toelichting over de mitigering van deze risico's. PWC en KPMG verstrekken informatie over een jaarlijkse 'People Survey' waarmee de medewerkers kunnen aangeven wat zij goed vinden en waar volgens hen nog ruimte is voor verbetering.

KPMG heeft op basis van research bij stakeholders, top 5 issues geïdentificeerd die zijn geïncorporeerd in het interne beleid en de procedures.

Eén accountantsorganisatie (PwC) vermeldt expliciet dat er geen concessies worden gedaan in de omgang met conflicten, als professionele standaarden of ethische principes in het geding komen.

BDO is van mening dat de signalen uit de in- en externe onderzoeken tezamen van dusdanige aard zijn dat de kwaliteit van de beroepsuitoefening binnen de controlepraktijk (en de beheersing daarvan) in 2012 topprioriteit van de organisatie is.

Aanbeveling

De door artikel 30 lid 1d van het Bta voorgeschreven tekst van de verklaring over het doeltreffend functioneren van het systeem van kwaliteitsbeheersing dient in het transparantieverlag te worden opgenomen. De beschrijving van interne escalatieprocedures komt bij de middelgrote en kleine accountantsorganisaties in veel mindere mate voor dan bij de grote kantoren.

7.2 Acceptatie en continuering van cliëntrelaties en specifieke opdrachten

Bevindingen

In het algemeen worden de algemene uitgangspunten, de procedures en systemen die hierbij van belang zijn duidelijk weergegeven.

Best practices

Deloitte meldt een jaarlijkse 'Client Portfolio Risk Review'. Deze review is gericht op het identificeren van cliënten en/of opdrachten die Deloitte kwetsbaar kunnen maken, met als doel om vast te kunnen stellen dat Deloitte de juiste beheersmaatregelen treft. Ook Ernst & Young en KPMG maken melding van een jaarlijkse review teneinde vast te stellen of opdrachten kunnen worden gecontinueerd. Ook verstrekt Ernst & Young een indeling van haar cliënten in 'high, moderate and low risk'.

7.3 Verwijzing naar de naleving van wet- en regelgeving

In de meeste gevallen wordt expliciet de naleving van de geldende wet- en regelgeving genoemd, zoals de Wta, Bta, NVCOS of de ISAs van IFAC. Slechts in één geval (PWC) is in het transparantieverlag opgenomen dat alle relevante wet- en regelgeving, inclusief de Wta en onafhankelijkheidsregelgeving, jaarlijks door de externe accountants moet worden bevestigd.

7.4 Gedragscode

Bevindingen

Veel accountantsorganisaties geven aan dat een cultuur van kwaliteitsbesef op het gebied van vaktechniek, maar ook op de gebieden van ethiek en integriteit in hoge mate wordt gestimuleerd door de 'toon aan de top'; nader uitgewerkt in een gedragscode.

Aanbeveling

Hoewel wij in een aantal gevallen hierover nadere toelichtingen hebben aangetroffen, bevelen wij aan om nadere informatie te verstrekken over de wijze waarop de handhaving van de naleving van de gedragscode wordt vastgesteld.

7.5 Incidenten, schendingen, klachten, tuchtrechtsgedingen en claims

Bevindingen

Een van de aanbevelingen naar aanleiding van eerdere NBA-onderzoeken naar de transparantieverlagen was om meer

informatie te verstrekken over de werking van het interne systeem van kwaliteitsbeheersing. Bijvoorbeeld informatieverstrekking over incidenten op het gebied van integriteit, de aard van de ontvangen klachten en de wijze van afwerking. Daarbij is aangegeven dat gezien het vertrouwelijke karakter van de hiervoor genoemde aspecten van integriteit en klachtenregelingen het begrijpelijk is dat bij de informatieverstrekking de nodige voorzichtigheid wordt betracht.

Het is goed te constateren dat in de onderzochte transparantieverlagen van de grote en middelgrote accountantsorganisaties meer informatie is terug te vinden over incidenten, schendingen, klachten en claims. In dit opzicht is de kwaliteit van de transparantieverlagen duidelijk verbeterd ten opzichte van voorgaande jaren. Bij alle grote kantoren hebben wij in meer of mindere mate informatie aangetroffen over aantallen klachten, schendingen, integriteitsovertredingen, tuchtrechtsgedingen, claims, de aard daarvan en de getroffen maatregelen. Ook de meeste middelgrote en kleine kantoren hebben in hun transparantieverlagen over 2011 informatie over de desbetreffende onderwerpen opgenomen.

Best practices

KPMG geeft in een tabel (Compliance Office Issue Tracker) duidelijk het aantal schendingen per soort weer naar aanleiding van interne compliance procedures. Ook Deloitte verstrekt een duidelijk overzicht van schendingen en de hoofdlijnen van de getroffen maatregelen, inclusief de vermelding 'wel of geen OOB cliënt'. BDO geeft in een tabel inzicht in de aard van de schendingen en in de getroffen maatregelen. Ook geeft BDO duidelijk inzicht in de kwalificaties van mogelijke overtredingen van het kwaliteitssysteem. Alle door BDO geregistreerde overtredingen worden uit oogpunt van transparantie gepubliceerd in interne nieuwsbrieven.

Aanbevelingen

Aanbevolen wordt om niet alleen aantallen schendingen en dergelijke te vermelden, maar tevens informatie te verstrekken over de aard daarvan, inclusief de getroffen maatregelen. Ook informatie over aantallen lopende claims en hiermee gemoeide bedragen is voor verbetering vatbaar.

7.6 Kwaliteitsindicatoren

Bevindingen

De informatieverstrekking over de kwaliteit van de accountantsorganisatie en meer in het bijzonder over de kwaliteit van de uitgevoerde (wettelijke) controles is een van de kerndoelstellingen van het transparantieverlag. Een moeilijk vraagstuk hierbij is hoe deze kwaliteit meetbaar kan worden gemaakt, met andere woorden welke kwaliteitsindicatoren zijn hierbij relevant? Dergelijke kwaliteitsindicatoren dienen informatie te geven over de input, het proces en de output van de verrichte controles. In de brochure 'Meer transparantie in transparantieverlagen' van de NBA zijn voorbeelden van kwaliteitsindicatoren gegeven. Wij hebben geconstateerd dat de grote kantoren in hun transparantieverlagen over (2010/)2011 kwantitatieve informatie hebben verstrekt over de hier bedoelde indicatoren.

Opvallend is dat vrijwel alle niet-grote kantoren geen informatie over kwaliteitsindicatoren in hun transparantieverlagen over 2011 hebben opgenomen.

Wij noemen de volgende voorbeelden:

- het gemiddeld aantal opleidingsuren per medewerker (PWC, Deloitte, KPMG, Ernst & Young)
- het personeelsverloop per laag van de professionele staf (PWC, Ernst & Young)
- de bezetting van het bureau Vaktechniek t.o.v. de professionele staf (PWC, Deloitte, Ernst & Young, Baker Tilly Berk)

- het gemiddelde percentage uren per controle-opdracht, besteed door senior professionals (PWC)
- gemiddeld aantal wettelijke controles per externe accountant (Deloitte)
- gemiddelde omzet in totaal en per omzetklasse wettelijke controles per externe accountant (Deloitte)
- gemiddelde span of control per externe accountant (Deloitte)

Aanbevelingen

Aanbevolen wordt het aantal kwaliteitsindicatoren verder uit te breiden met bijvoorbeeld informatie over het gemiddeld aantal ervaringsjaren per uur dat is besteed aan wettelijke controles, informatie over latere materiële aanpassingen in reeds gecontroleerde jaarrekeningen, informatie over klanttevredenheid. Om ontwikkelingen te kunnen volgen adviseren wij tevens om bij de kwaliteitsindicatoren vergelijkende meerjarencijfers op te nemen en de ontwikkelingen in de tijd nader toe te lichten. Ook een goede toelichting bij de kwaliteitsindicatoren zelf is van belang voor de gebruikers van het transparantieverlag. Tenslotte bevelen wij ook de middelgrote en kleine kantoren aan informatie over kwaliteitsindicatoren in hun transparantieverlagen op te nemen.

Nader onderzoek lijkt nodig naar de meest passende kengetallen voor de meting van de werking van de kwaliteitssystemen in verband met de vergelijkbaarheid tussen de accountantsorganisaties onderling.

08 | Het tijdstip waarop het stelsel van kwaliteitsbeheersing is geëvalueerd

	Groot	Middelgroot	Klein	Gemiddeld
Score in %	**	**	*	**

De criteria die betrekking hebben op een interne accountantsdienst en een Raad van Commissarissen hebben wij vanwege de beperkte omvang van de middelgrote en kleine kantoren bij de bepaling van de scores van deze kantoren buiten beschouwing gelaten. Desondanks vallen de scores bij de groep kleine accountantsorganisaties laag uit. Bij deze accountantsorganisaties is vrijwel geen informatie aangetroffen over intern gereviewde dossiers (aantallen en cyclus) en klanttevredenheidsonderzoeken. Eén kleine accountantsorganisatie scoorde op geen enkel criterium.

8.1 Interne kwaliteitsreviews

Bevindingen

De compliance officer evalueert het stelsel van kwaliteitsbeheersing. In alle transparantieverlagen wordt melding gemaakt van kwaliteitsreviews en opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordelingen. Kwaliteitsreviews omvatten in een aantal gevallen operationele audits naar de effectiviteit van het interne systeem van kwaliteitsbeheersing, aangetroffen overtredingen en mogelijkheden voor verdere verbetering. Vaak is vermeld dat de uitkomsten van de reviews binnen de AO worden gecommuniceerd naar de professionele staf, bijvoorbeeld via aanvullende trainingen en dat opvolging van de verbeterpunten door de compliance officer wordt bewaakt. Sommige accountantsorganisaties vermelden een sanctiebeleid voor het niet opvolgen van verbeterpunten en het niet naleven van het interne systeem van kwaliteitsbeheersing. Hiermee wordt inzicht gegeven in de werking van het kwaliteitsbeheersingssysteem.

De interne reviews hebben tot de volgende maatregelen (niet limitatief) geleid:

- Een betere documentatie van het verrichte controlewerk (audit strategie, audit trail, communicatie met andere accountants e.d.)

- Coaching van nieuw benoemde externe accountants
- Meer aandacht voor een betere toepassing van verslaggevingsregels
- Meer aandacht voor betere toelichtingen bij de gecontroleerde jaarrekeningen
- Het meer tijdig inschakelen van specialisten
- Het beter naleven van de opdrachtacceptatieprocedures.

Best practices

KPMG verstrekt een kwantitatieve score van de interne dossierreviews in de zin van 'bevredigend' en 'minder dan bevredigend', inclusief vergelijkende cijfers. Op deze wijze wordt een adequaat inzicht gegeven in de behaalde resultaten en de ontwikkeling hierin ten opzichte van het voorgaande jaar. Ook geeft deze AO de uitkomsten weer van interne operationele audits, in aantallen per onderdeel van het kwaliteitssysteem.

KPMG doorloopt jaarlijks een self-assessment in het kader van het door KPMG International voorgeschreven 'Risk Compliance Programme'; het resultaat hiervan leidde tot een lagere rating over het boekjaar 2010/2011 (yellow) ten opzichte van het boekjaar 2009/2010 (green). Baker Tilly Berk vermeldt als middelgroot kantoor dat naar aanleiding van inspecties door de AFM bij de grote kantoren haar eigen kwaliteitstoetsingen zijn verzwaaard.

8.2 Compliance officer

In alle gevallen wordt melding gemaakt van een compliance officer die toeziet op de naleving van het kwaliteitsbeleid en die aan de beleidsbepalers verantwoording verschuldigd is. Overigens is de aanstelling van een compliance officer een wettelijke verplichting voor accountantsorganisaties die wettelijke controles bij OOB's uitvoeren. In de meeste gevallen wordt nader ingegaan op de taken van de compliance officer, waaronder toezicht op naleving van de Wta, de Wwft, onafhankelijkheid, integriteit en afhandeling van klachten.

8.3 Interne accountantsdienst

Bevindingen

Drie accountantsorganisaties maken melding van een interne accountantsdienst (IAD) die ten behoeve van de beleidsbepalers onderzoek doet naar aspecten van het interne kwaliteitssysteem. Niet in alle gevallen wordt vermeld welke gebieden door de IAD zijn onderzocht, wat de uitkomsten van deze operational audits en compliance onderzoeken zijn geweest en welke maatregelen zijn getroffen.

Aanbeveling

Indien sprake is van een interne accountantsdienst dan wel een vergelijkbare unit, adviseren wij in het transparantieverslag informatie op te nemen over de onderzochte deelgebieden, de bevindingen naar aanleiding hiervan en de intern getroffen maatregelen.

8.4 Raad van Commissarissen (RvC)

Bevindingen

Drie accountantsorganisaties melden de aanwezigheid van een Raad van Commissarissen (of Raad van Toezicht); één AO geeft aan dat de RvC in meerderheid bestaat uit externe leden. Geen van de accountantsorganisaties geeft nadere informatie over het functioneren van de RvC (vergaderfrequentie, besproken onderwerpen e.d.).

Aanbeveling

Wij adviseren in het transparantieverlag informatie op te nemen over het functioneren van de Raad van Commissarissen, temeer daar deze in een aantal gevallen als mede-beleidsbepaler wordt genoemd.

8.5 Klanttevredenheidsonderzoeken

Gebleken is dat meer dan voorheen in de transparantieverlagen wordt gewezen op plaatsgevonden klanttevredenheidsonderzoeken. In een aantal gevallen wordt de uitkomst van dergelijke onderzoeken in een score weergegeven, mede in relatie tot het voorgaande jaar. Ook wordt vermeld dat een terugkoppeling naar het controleteam heeft plaatsgevonden en dat urgente kwesties direct door de betrokken externe accountant moeten worden opgevolgd.

8.6 Aantal en cyclus gereviewde controledossiers

Alle grote kantoren en de meeste andere kantoren hebben het aantal gereviewde controledossiers vermeld. Verder hebben zij inzicht gegeven volgens welke cyclus de reviews plaatsvinden, inclusief de bevindingen en de getroffen maatregelen naar aanleiding van deze reviews. De informatieverstrekking met betrekking tot dit punt is duidelijk verbeterd ten opzichte van voorgaande jaren; de verstrekte informatie is meer concreter en gedetailleerder.

09 | Stelsel van kwaliteitsbeheersing voorwerp van toezicht door de AFM?

	Groot	Middelgroot	Klein	Gemiddeld
Score in %	**	**	****	***

De hoge score bij de kleine accountantsorganisaties is te verklaren door de omstandigheid dat bij twee van de drie kleine kantoren geen onderzoek door de AFM heeft plaatsgevonden en dat deze twee accountantsorganisaties wel informatie hebben verstrekt over de reviews door het College Kwaliteitsonderzoek van de NBA.

Bevindingen

Alle grote accountantsorganisaties hebben nadere informatie verstrekt over de uitkomsten van de externe kwaliteitsreviews door de AFM. Deze accountantsorganisaties wijzen op de AFM-reviews die in 2009 hebben plaatsgevonden en waarover in november 2010 door de AFM is gerapporteerd, ook wordt gerefereerd naar het inventariserende AFM onderzoek in 2011 dat ging over 'prikkelers voor kwaliteit'. Alle grote accountantsorganisaties onderschrijven het belang van de reviews door de AFM en hebben de nodige maatregelen getroffen voor de verdere verbetering van hun kwaliteitssystemen, maar geven wel aan dat zij zich niet in alle gevallen in de conclusies van de AFM kunnen vinden. In een aantal gevallen zijn door accountantsorganisaties disciplinaire maatregelen tegen de betrokken externe accountants getroffen.

Bij de meeste middelgrote en kleine accountantsorganisaties hebben in de onderzochte periode geen kwaliteitsreviews door de AFM plaatsgevonden. Wel maakt een aantal melding van reviews door het College Kwaliteitsonderzoek van de NBA. De bevindingen van de AFM achten wij bij uitstek waardevol voor de lezer van het transparantieverlag, als een vorm van externe toetsing op het kwaliteitsbeleid.

De externe reviews hebben tot de volgende maatregelen (niet limitatief) geleid:

- Versterking van de functie van het Compliance Office
- Betere monitoring van de kwaliteit van de audits
- Betere documentatie van het controlewerk

- Betere zichtbaarheid van de betrokkenheid van de eindverantwoordelijke partner bij de uitvoering van de controleopdracht
- Verbetering van de professionele sceptis
- Betere vastlegging van bepaling van de materialiteit en de evaluatie van controleverschillen
- Aanscherping van het proces van interne opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordelingen.

Best practice

PWC verstrekt ook informatie over reviews door andere externe partijen dan de AFM, zoals reviews door de Departementale Auditdienst van de Rijksoverheid en het College Kwaliteitsonderzoek (CKO) van de NBA. Ook Mazars en Extendum melden onderzoeken van het CKO.

Aanbeveling

Wij bevelen een aantal grote accountantsorganisaties aan om meer concreet aan te geven welke maatregelen zijn getroffen naar aanleiding van de reviews door de AFM.

10 | Verklaring intern toezicht op naleving van onafhankelijkheidsvoorschriften

	Groot	Middelgroot	Klein	Gemiddeld
Score in %	****	*	*	**

De middelgrote en kleine accountantsorganisaties geven relatief weinig informatie over de invulling van hun beleid op het gebied van onafhankelijkheid. De informatie blijft vaak beperkt tot de wettelijk vereiste verklaring en de melding dat iedere professional jaarlijks een onafhankelijkheidsverklaring ondertekent.

Bevindingen

Artikel 30 Bta vereist niet meer dan een verklaring over het interne toezicht op de naleving van de onafhankelijkheidsvoorschriften. Vooral de grote kantoren geven echter veel meer informatie over deze voorschriften. Naar onze mening zeer terecht, daar het onafhankelijk optreden van de accountant een van de belangrijkste pijlers van zijn beroepsuitoefening is. Uit de beschrijvingen blijkt dat deze accountantsorganisaties veel energie stoppen in de naleving van de onafhankelijkheidsregels en dat overtredingen zeer serieus worden genomen (sancties). Soms wordt vermeld dat het niet is toegestaan om niet-assurance-diensten aan cliënten met een wettelijke controle aan te bieden.

De desbetreffende paragrafen in de transparantieverlagen omvatten vaak informatie over:

- De jaarlijks ondertekening van onafhankelijkheidsverklaringen door iedere professional
- De monitoring van aandelenbezit e.d. aan de hand van individuele opgaven en met behulp van geautomatiseerde systemen
- Verplichte onafhankelijkheidstrainingen
- Handhavingsbeleid en controleprocedures
- Partner rotation procedures
- Goedkeuring vooraf van audit en non-audit opdrachten.

Best practices

Eén accountantsorganisatie (Ernst & Young) vermeldt het aantal partnerwisselingen dat gedurende het boekjaar heeft plaatsgevonden, mede in relatie tot het totaal aantal controle-opdrachten.

PWC vermeldt in het transparantieverlag het aantal waarschuwingen en terechtwijzigingen naar aanleiding van overtredingen van de onafhankelijkheidsvoorschriften, waarbij in één geval de aansluitingsovereenkomst met een partner is beëindigd.

Deloitte maakt melding van een periodieke Nieuwsbrief Onafhankelijkheid om onafhankelijkheidszaken onder de aandacht van alle medewerkers te brengen. Ook vermeldt deze accountantsorganisatie de uitkomsten van de controle op de jaarlijkse onafhankelijkheidsverklaringen en de aangetroffen overtredingen naar aanleiding van de jaarlijkse inspectie, inclusief de sancties en verbeteracties. Ook KPMG geeft kwantitatieve informatie over het aantal overtredingen, zowel naar functie als naar type van overtreding. Tenslotte vermeldt KPMG tweejaarlijkse trainingen op het gebied van 'anti-bribery and corruption'.

Aanbeveling

Opvallend is de relatief geringe informatie die door de middelgrote en kleine kantoren wordt verstrekt over het onderwerp onafhankelijkheid. De inhoudelijke informatieverstrekking beperkt zich in veel gevallen tot de wettelijk vereiste verklaring van de beleidsbepalers en de jaarlijkse ondertekening van de onafhankelijkheidsverklaringen. Wij bevelen de middelgrote en kleine kantoren de informatievoorziening aangaande de opzet en de werking van het onafhankelijkheidsbeleid uit te breiden.

11 | Informatie over grondslag beloning externe accountant

	Groot	Middelgroot	Klein	Gemiddeld
Score in %	***	*	*	**

Twee kleine accountantsorganisaties hebben geen eigen personeel in dienst, waardoor informatieverstrekking over de grondslag van beloning van de externe accountants niet van toepassing is.

Bevindingen

De kwaliteit van de informatieverstrekking rondom de grondslagen voor de beloning van de externe accountant is bij de grote kantoren toegenomen ten opzichte van voorgaande jaren. De beloningsmethodiek is vaak helder beschreven; aangegeven wordt welke de kernaspecten zijn, waaraan de externe accountant een bijdrage moet leveren, waaronder kwaliteit en vaktechniek. Dit beoordelingsproces mondt uit in een rating die bepalend is voor de uiteindelijke beloning. Partners ontvangen in de meeste gevallen een vaste management fee, met daarnaast een variabele beloning. Directors en associate partners worden beloond volgens salarisschalen, eventueel verhoogd met een bonus, afhankelijk van de verrichte prestaties.

De grote accountantsorganisaties hebben meer geavanceerde systemen voor beoordeling en beloning. Er zijn ook formele beoordelingsprocedures waarvan de specifieke kwaliteitsdoelstellingen een integraal onderdeel uitmaken. De middelgrote en kleine accountantsorganisaties maken daarentegen bij de beoordeling en het toekennen van bijvoorbeeld bonus een minder duidelijke koppeling naar kwaliteitscriteria en blijken minder goed in staat de grondslagen van beloning uiteen te zetten.

De volgende voorbeelden van aangetroffen opmerkingen geven duidelijk aan dat kwaliteit een component is die zwaar meeweegt in de grondslag voor vaststelling van de beloning van de externe accountant:

- Niet-naleving van relevante wet- en regelgeving heeft negatieve consequenties voor de beloning
- Een lage score op het onderdeel kwaliteit kan niet door commerciële prestaties worden gecompenseerd

- Het sanctiebeleid bij niet-naleving van kwaliteitsnormen kan tot beëindiging van de aansluitingsovereenkomst leiden
- Scores naar aanleiding van de uitkomsten van dossierreviews zijn van invloed op omvang van de beloning
- De omvang van de beloning is onder geen enkele omstandigheid afhankelijk van de uitkomsten van de wettelijke controles.
- Externe accountants worden niet beloond voor cross-sellings van overige dienstverlening aan wettelijke controlecliënten.

Best practices

PWC geeft aan dat onvoldoende scores in kwaliteitscontroles automatisch leiden tot een onvoldoende beoordeling op het onderdeel Firm/Strategy en dit kan leiden tot een materieel inkomensverlies. Partners kunnen tot 50% van hun winstaandeel verliezen, indien zij falen op het gebied van kwaliteit. Expliciet wordt vermeld dat 4 partners niet hebben voldaan aan 'Baseline Expectations' en dat passende maatregelen zijn getroffen.

Ernst & Young vermeldt dat de beloning van 5% van de externe accountants naar beneden is bijgesteld als gevolg van onvoldoende scores op kwaliteit. Deloitte geeft een tabel met de uitkomsten van beoordelingen met kwalificaties die lopen binnen een range van 'Does Not Meet Expectations' tot 'Far Exceeds Expectations', inclusief de follow-up daarbij. KPMG geeft in een tabel wat zij 'Quality and Risk Metrics' noemt weer; dit zijn kwaliteitsonderdelen, zoals bijvoorbeeld de bevindingen van toezichhouders, het optreden als Quality Performance Reviewer met daarbij de mogelijke impact op de beoordeling en beloning. Tevens zijn de 'Performance Management scores' verdeeld over alle externe accountants weergegeven.

Aanbeveling

Desondanks blijven wij voor een aantal grote accountantsorganisaties en voor alle niet-grote accountantsorganisaties aandacht vragen voor de weging van de kwaliteitscomponent en de relatie met andere factoren die relevant zijn voor de beloningsgrondslag.

12 | Totale omzet van onderdelen van het netwerk in Nederland

	Groot	Middelgroot	Klein	Gemiddeld
Score in %	**	*	*	*

Bevindingen

Opvallend is dat drie van de vier grote kantoren verdergaand inzicht hebben gegeven in de samenstelling van de omzet in assurance, assurance related en non-assurance. Daarnaast wordt inzicht gegeven in de omzet van wettelijke controles bij OOB's en bij niet-OOB's en in de omvang van de overige dienstverlening, onderscheiden naar aard, bij beide typen cliënten. De niet-grote accountantsorganisaties verstrekken over het algemeen niet meer informatie dan het wettelijke minimum, dat wil zeggen de totale omzet per onderdeel van het Nederlandse netwerk, waarvan de accountantsorganisatie onderdeel uitmaakt en een splitsing van de omzet van de accountantsorganisatie in wettelijke controles en overige dienstverlening.

Aanbeveling

Wij bevelen aan om bij de samenstelling van de omzet ook de vergelijkende cijfers van het voorgaande boekjaar op te nemen. Verder bevelen wij de middelgrote en kleine kantoren aan om meer inzicht te geven in de samenstelling van hun omzet.

13 | Verklaring over het beleid inzake het onderhouden van de basiskennis van haar medewerkers

	Groot	Middelgroot	Klein	Gemiddeld
Score in %	****	***	*	***

Bevindingen

Bij één middelgrote accountantsorganisatie en twee kleine accountantsorganisaties hebben wij deze verklaring niet expliciet in het transparantieverlag teruggevonden. Deze drie accountantsorganisaties geven alleen een beschrijving van het beleid aangaande het onderhouden van de basiskennis van de medewerkers. Dit kan verband houden met de onduidelijke wettekst van lid 1i van artikel 30 van het Bta. Niet duidelijk is wat moet worden verklaard.

Aanbeveling

Wij adviseren een expliciete verklaring aangaande het hier bedoelde beleid in het transparantieverlag op te nemen.

14 | Toegankelijkheid verslag

Bevindingen

De onderstaande cijfers hebben betrekking op de 11 accountantsorganisaties waarvan op 30 april 2012 een transparantieverlag beschikbaar was.

Taal

Bij 8 van de 11 accountantsorganisaties is het transparantieverlag opgesteld in het Nederlands. Ernst & Young Accountants LLP, KPMG Accountants N.V. en Mazars Paardekooper Hoffman Accountants N.V. hebben een Engelstalig transparantieverlag.

Vindbaarheid via homepage

Bij 2 van de 11 accountantsorganisaties is (een link naar) het transparantieverlag op de homepage beschikbaar.

Vindbaarheid via navigatie

- Bij 1 accountantsorganisatie (SMA Accountants NV) is het transparantieverlag niet via de navigatie beschikbaar maar alleen als directe download vanaf de homepage
- Bij 2 accountantsorganisaties moet vanaf de navigatie op de homepage 1 keer geklikt worden om het laatste transparantieverlag te kunnen downloaden (exclusief download zelf)
- Bij 6 accountantsorganisaties moet vanaf de navigatie op de homepage 2 keer geklikt worden om het laatste transparantieverlag te kunnen downloaden (exclusief download zelf)
- Bij 2 accountantsorganisatie moet vanaf de navigatie op de homepage meer dan 2 keer geklikt worden om het laatste transparantieverlag te kunnen downloaden (exclusief download zelf)

Vindbaarheid via zoekmachine

- 2 accountantsorganisaties hebben geen zoekmachine op de website
- Van de overige 9 accountantsorganisaties is het transparantieverlag bij 8 accountantsorganisaties vindbaar met behulp van de zoekmachine

Beschikbaarheid vorige transparantieverlag (2010)

- Bij 7 van de 11 accountantsorganisaties is ook het transparantieverlag over het voorgaande jaar beschikbaar.

- Van die zeven accountantsorganisaties is bij 5 accountantsorganisaties het vorige transparantieverlag beschikbaar op de pagina waar het meest recente transparantieverlag kan worden gedownload, bij de overige 2 accountantsorganisaties is het vorige transparantieverlag alleen vindbaar via de zoekmachine.

Aanbevelingen

Aanbevolen wordt om in ieder geval één versie van het transparantieverlag in de Nederlandse taal ter beschikking te stellen voor het brede publiek. Ook zal de toegankelijkheid van transparantieverlagen worden vergroot door de introductie van zoekmachines. Het verdient tevens aanbeveling om ook de transparantieverlagen over oudere boekjaren op de website beschikbaar te blijven stellen, zodat het verkrijgen van inzicht in de ontwikkeling van de kwaliteit van deze verslagen in de tijd en de optie om terug te grijpen naar oude jaren mogelijk blijven. Tenslotte wijzen wij op de naleving van de termijn van publicatie van het transparantieverlag, te weten binnen drie maanden na afloop van het boekjaar van de accountantsorganisaties.

Bijlage | Onderzochte criteria Transparantieverslagen 2011 per deelgebied

1 Een beschrijving van de juridische en organisatorische structuur

- 1.1 Rechtsvorm
- 1.2 Vermelding van de eigenaren
- 1.3 Wijze van besluitvorming (quorum)
- 1.4 Aantal partners/leden
- 1.5 Verbonden entiteiten in NL
- 1.6 Aantal kantoren in NL
- 1.7 Lines of business
- 1.8 Beschrijving van de organisatiestructuur
- 1.9 Schema van de juridische structuur
- 1.10 Schema van de organisatiestructuur
- 1.11 Zijn wijzigingen in de juridische structuur toegelicht?
- 1.12 Zijn wijzigingen in de organisatiestructuur toegelicht?

2 Een beschrijving van de organisatiestructuur van het netwerk

- 2.1 Naam van het netwerk, waartoe de accountantsorganisatie behoort
- 2.2 Naam en juridische vorm van de centrale netwerkorganisatie
- 2.3 Omvang van netwerk in termen van omzet, aantal kantoren, landen en werknemers
- 2.4 De naam van het centrale orgaan van het netwerk en daaraan verbonden boards en de onderlinge relaties
- 2.5 Hoe de benoemingen in het centrale orgaan en de daaraan verbonden boards plaatsvinden
- 2.6 Functies van het centrale orgaan en de daaraan verbonden boards
- 2.7 De vergaderfrequentie van het centrale orgaan en de daaraan verbonden boards
- 2.8 Belangrijkste kenmerken van de aansluitingsovereenkomst aan het netwerk en de mate van winstdeling (nadere informatie over de netwerkrelatie)
- 2.9 Zijn structuurschema's van het internationale netwerk opgenomen?

3 Een beschrijving van de beheerstructuur van de accountantsorganisatie

- 3.1 Namen van de belangrijkste bestuurlijke organen en commissies en de onderlinge relaties
- 3.2 Namen van leden van het belangrijkste beleidsbepalende orgaan
- 3.3 Relaties tussen de bestuurlijke organen
- 3.4 Hoe het lidmaatschap van de belangrijkste bestuurlijke organen en commissies wordt bepaald
- 3.5 De functies van de belangrijkste bestuurlijke organen en commissies
- 3.6 Zijn de redenen van mutaties van beleidsbepalers vermeld?

4 Een beschrijving van het interne stelsel van kwaliteitsbeheersing en een verklaring van de beleidsbepalers dat dit stelsel al dan niet doeltreffend functioneert

- 4.1 Verantwoordelijkheid van de leiding voor de kwaliteit binnen de accountantsorganisatie
- 4.2 Beschrijving van de ethische vereisten
- 4.3 Acceptatie en continuering van cliëntrelaties en specifieke opdrachten
- 4.4 Informatie over human resources (aannee, opleidingen, beoordelingen etc.)
- 4.5 Informatie over de uitvoering van wettelijke controles (engagement performance of audits of audits, verantwoordelijkheid, kwaliteitstandaarden, benodigde kennis, raad-pleging bureau Vaktechniek etc.)
- 4.6 Verwijzing naar de naleving van regelgeving wetgever en NBA
- 4.7 Wordt melding gemaakt van een gedragscode?
- 4.7a Wordt informatie verstrekt over de handhaving van de naleving van deze code?
- 4.8 Verklaring van de beleidsbepalers over de doeltreffendheid van de werking van het stelsel van kwaliteitsbeheersing
- 4.9 Worden interne escalatieprocedures beschreven?
- 4.10 Worden schendingen adequaat toegelicht (aantal, aard en wijze van afwerking)?
- 4.11 Worden incidenten op het gebied van integriteit adequaat toegelicht?
- 4.12 Wordt melding gemaakt van ontvangen klachten en de wijze van afwerking?
- 4.13 Wordt melding gemaakt van tuchtrechtsgedingen, de aard daarvan en de stand van zaken?
- 4.14 Wordt informatie gegeven over ontvangen claims (civiele procedures), de aard daarvan en de stand van zaken en verwachte afloop?
- 4.15 Wordt informatie verstrekt over de werking van een klokkenluidersregeling?

5 Het tijdstip waarop het interne systeem van kwaliteitsbeheersing is geëvalueerd

- 5.1 Vermelding uitkomsten van interne kwaliteitsreviews
- 5.2 Getroffen maatregelen n.a.v. 5.1
- 5.3 Zijn de taken en verantwoordelijkheid van de compliance officer beschreven?
- 5.4 Is er een interne accountantsdienst?
- 5.5a Zo ja, zijn de onderzochte gebieden vermeld?
- 5.5b Zo ja, is melding gemaakt van de getroffen maatregelen?
- 5.6 Is er een Raad van Commissarissen?
- 5.7 Zo ja, worden de vergaderfrequentie en de besproken onderwerpen vermeld?
- 5.8 Wordt de naleving van alle relevante wet- en regelgeving jaarlijks bevestigd door de externe accountants?
- 5.9a Zijn er klanttevredenheidsonderzoeken over door de accountantsorganisatie geleverde kwaliteit?
- 5.9b Is vermeld wat er met de uitkomsten is gedaan?
- 5.10 Is het aantal gereviewde controledossiers vermeld?
- 5.11 Is vermeld volgens welke jaarlijkse cyclus de reviews plaatsvinden?

6 Of het stelsel van kwaliteitsbeheersing voorwerp is geweest van toezicht door de AFM

- 6.1 Vermelding van de onderwerpen van onderzoek door de AFM
- 6.2 Vermelding van de bevindingen van de AFM n.a.v. haar onderzoek
- 6.3 Vermelding van de follow up en de intern getroffen maatregelen
- 6.4 Vermelding van onderwerpen, bevindingen en follow up n.a.v. andere externe reviews, bijvoorbeeld reviews door de departementale auditdiensten of het College Kwaliteitsonderzoek van de NBA

7 Een verklaring die bevestigt dat intern toezicht op de naleving van de onafhankelijkheidsvoorschriften is uitgevoerd

- 7.1 Jaarlijkse ondertekening van een onafhankelijkheidsverklaring door iedere professional
- 7.2 Monitoring naleving onafhankelijkheidsregels (bv aandelenbezit)
- 7.3 Verplichte trainingen
- 7.4 Partner rotation procedures

8 Informatie over de grondslag voor de beloning van externe accountants

- 8.1 Opsomming van criteria voor de beloning van de externe accountants
- 8.2 Informatie over de weging van diverse criteria
- 8.3 Expliciete mededeling dat kwaliteit een zwaarwegende factor is
- 8.4 Specifieke bevestiging dat externe accountants niet beloond worden voor cross-sellings van overige dienstverlening aan wettelijke controle-cliënten
- 8.5 Is het percentage accountants vermeld met een onvoldoende beoordeling op kwaliteit?
- 8.6 Zijn de getroffen maatregelen n.a.v. 8.5 vermeld?

9 De totale omzet van de onderdelen van het NL netwerk

- 9.1 De omzet van de AO gesplitst in wettelijke controles en overige dienstverlening
- 9.2 Omzet van overige dienstverlening bij wettelijke controles
- 9.3 Omzet van overige dienstverlening bij niet-wettelijke controles
- 9.4 Verdere analyse van overige dienstverlening aan wettelijke controlecliënten
- 9.5 Mbt 9.1 t/m 9.4 de vergelijkende cijfers

10 Een verklaring over het beleid dat door de accountantsorganisatie wordt gevoerd inzake het op een gestructureerde manier onderhouden van de basiskennis van haar medewerkers en het bijhouden van ontwikkelingen op hun vakgebied

Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

NBA

Antonio Vivaldistraat 2 - 8
1083 HP Amsterdam
Postbus 7984
1008 AD Amsterdam

T 020 301 03 01
F 020 302 03 02
E nba@nba.nl
I www.nba.nl